

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 frt.
Félévre . . . . . 4 „
Negyedévre . . . . . 2 „

Hirdetési árak:

A négy-hasábos petitsor
1-szeri felvétele . . . 7 kr.
2-szeri „ . . . . . 6 „
3-szeri „ . . . . . 5 „
A három-hasábos „Nyilttér”
petitsor 10 krval számítatik.
Hirdetés-bélyegár 30 kr.

PÉCSI LAPOK.

Vegyes tartalmu lap.

Hirdetések felvételnek
Oppelik A., Schalek Henrik,
Haasenstein és Fogler,
Mosse Rezső bécsi; — Gold-
berger A. B. budapesti; —
G. L. Daube és társa
M. frankfurti;
Haasenstein és Fogler
Steiner A.
hamburgi irodáiban.

Megjelenik hetenkint háromszor
és pedig:
vasárnap, szerdán és pénteken

Szerkesztőségi iroda hal-tér 5-ik számú házban. Hirdetések és előfizetések felvételi
irodája Ramazetter Károly kiadóhivatalában boltiv-közben a könyvnyomda mellett.

Egyes szám
Szerda- és pénteki kiadás 5 kr.
vasárnap 10 kr.

Előfizetési felhívás

a „Pécsi Lapok” vegyes tartalmú lapra.

Megjelenik hetenkint háromszor:

vasárnap egész iv, szerdán és pénteken félív tartalommal.

Előfizetési díj: egész évre 8 frt.
félévre 4 frt.
negyedévre 2 frt.

Az előfizetések bármikor megkezdhetők; a díj a „Pécsi
Lapok” kiadóhoz Ramazetter Károlyhoz Pécssett in-
tézendő.

Egyes számok a kiadóhivatalban, úgy Weidinger N.
Valentin K., Traub B. és társa és Böhm M. urak könyv-
és papirkereskedéseikben, valamint az indóház melletti
dohánytözszébe kaphatók, vasárnapi 10, szerda- és pén-
teki számok 5 krjával.

Nendvich Károly.

(Folytatás és vége.)

Az érintett mű 1843-ik évben a német
orvosok és természetvizsgálóknak Grázban
Liebig elnökele alatt tartott gyülekezetén,
számos német notabilitás jelenlétében fel is
olvastatván, azok kiadványaiban megis jelent.

Ugyanazon év október havában a ma-
gyar országos iparegyesület lelkes igazgatója
által arra szólítottatott fel, hogy az iparegye-
sületnél a vegytanból népszerű előadásokat
tartson, mely alkalmat örömmel meg is ra-
gadván, nyilvános előadását ma g y a r
nyelven — mi akkor feltűnő volt — rend-
kívüli nagy hallgatóság részvétele mellett tar-
totta, s miután a mind inkább fokozódó
hallgatóságot az iparegyesületi helyiségben
levő terem magába nem foghatta, az igaz-
gatóság kénytelen volt a hallgatótermet a
külfalak kivetésével nagyobbítani.

Ezen előadásokat folytatta nem csök-
kenő részvét mellett 1847-ig.

Ez alatt több munkája jelent meg, ne-
vezetesen az első magyar vegytan ezen cím
alatt „az általános műipari vegytan
alapismertetei” 1845-ben.

Ez alatt dolgozta ki nagy és fáradsá-
gos munkáját: „Magyarország legje-
lesebb közzételepei vegytani és
műipari tekintetben”, mely előbb csak
egy részletben, mint a magyar orvosok
és természetvizsgálók Pécssett tartott nagy-
gyűlése munkálataiban következő cím alatt:
„Magyarország közzételepei és azoknak vegy-
vizsgálata”, tárgyzava főleg Baranya kö-
zzételeit, később pedig a munka egész terje-
delmében a magyar kir. természettudományi
társulat évkönyve II-ikkötetében, valamint
több külföldi folyóirat és tudományos tár-
sulat kiadványaiban jelent meg.

Nendvich Károly 1845. évben, érdemei-
nek elismeréséül a magyar tudományos aka-
démia levelező tagjává, 1858. évben pedig
már rendes taggá választott.

1847. évben V. Ferdinánd által felállí-
tatni rendelt ipartanodához a vegytani állo-
másra ő is pályázott, s ez alkalommal 6
pályatársa közül ő volt szerencsés a kérdé-
ses tanszéket elnyerni, mi által jövője biz-
tosítva látszott.

Miután pedig ezen intézetben a vegy-
tani előadások csak az 1848/9-iki tanévben
voltak megkezdendők, a magyar kir. hely-
tartótanács megengedte neki, hogy egy évre
a külföldi egyetemeket és vegytani labora-
toriumokat látogassa.

1847. évi októberben elindult külföldre,

nemes vágyaktól eltelten, de csak rövid ideig
tartózkodhatott ott, mert a midőn 1848-ki
február hó végén Berlinből Párisba akart
átmenni, jött a párisi forradalom, mely ter-
vét meghusított; de nem sokára hazánk-
ban is kiütvén a szabadságharcz, az akkor
Pozsonyban lévő országgyűlés azt határozta,
hogy a magyar kir. tudományos egyetemen
minden tudomány magyar nyelven adassék
elő; minek következtében több tanár kény-
telen volt tanszékéről lemondani, s így a
vegytani tanszék is megüresedvén, Stahly
Ignác, akkor az orvos-sebész tanulmányok
igazgatója és országos főorvos, ezen tanszék
elfoglalására Nendvich Károlyt Berlinből
rögtön visszahívatta, ki is az említett év
április hó 1-én, az egyetemen előadásait
meg is kezdette, s magyar nyelven foly-
tatta addig, míg 1848-ik évi december ha-
vában Windischgrätz tábornagy Budapestre
bevonulván, mindazon tanárokat, kik a ma-
gyar kir. miniszterium által nevezettek az
egyetemhez ki, hivataluk és fizetésüktől el-
mozdította; kik Buda várnak Görgey vezér-
lete alatti bevétele és a magyar kormány
visszahelyezése után állásukba ismét vissza-
helyeztettek, ámde azt az örökké gyászos
katasztrófa után nemcsak újból elvesztették,
de még tanári czimmal való éléstől is eltil-
tattak.

1850-ik évben báró Gellinger kormányzó
által alakított „disciplinar comite” által N.
K. a m. kir. ipartanodánál régebben birt-
állomásába — mely időközben „K. K. Jo-
seph-Industrie-Schule-ra” alakítottatott át, —
a következő indorsatummal helyeztetett
vissza: „Sie werden zwar in Ihre vorige
Stellung als Professor der Joseph-Industrie-
schule zurückversetzt, jedoch wegen der Be-
reitwilligkeit, die Professorstelle an der Uni-
versität von der Rebellenregierung angenom-
men zu haben, wird Ihnen der Verlust Ih-
res Gehaltes vom Tage der Suspension
bis zu Ihrer Wiedereinsetzung decretirt.”

Rebellenregierung! Vad önkény mond-
hatta csak azt, mert hisz N. K., a halhatat-
lan báró Eötvös József V-ik Ferdinánd al-
kotmányos ministere által nevezetett az
egyetemhez tanáru ki.

N. K. tehát 1850. évi szeptember elején
újból kezdte előadásait, eleintén csak vasár-
napokon, míg aztán 1851-ben az iskola-év
kezdetével rendes előadásait megkezdte és
1860-ik évig folytatta, s pedig a vett uta-
sítás szerint német nyelven.

Ez idő alatt írta a „vegytan elemei”
című magyar munkáját és egy 3 kötetes
német vegytant következő címmel: „Grund-
riss der allgemeinen technischen Chemie.”

Heckenast Gusztáv kiadványában meg-
jelent „Magyarország legjelesebb közzéte-
lepei vegytani és műipari tekintetben” című
munka és még számos más értekezés, vegy-
elemzés, melyek a m. t. Academia kiadvá-
nyaiban jelentek meg.

1855-ik évben Amerikába utazván, az
északi államok legnagyobb részét s azok
fővárosait meglátogatta, — mely utazásáról
„Amerikai utazásom” cím alatt igen érde-
kesítő 2 kötetes művet adott ki.

1858-ik évben a kir. József ipartanoda
„műegyetemmé” alakítottván át, N. K. te-
vékenységi köre nagy mértékben tágult,
mert az általános vegytanon felül a műszaki,
az elemző vegytanból és a kohászatból is

kellett előadásokat tartania, mely tantárgyak
jelenleg 2 tanárt foglalnak el; sőt miután
1860-ban az alkotmány összeállításával a
magyar nyelv is törvényes jogaiba lépett,
Kerner Antal — a műegyetemen a termé-
szetrajz tanára — kényszerítettett az intézet-
től megválni, mire N. K., más tanár hiá-
nyában, kénytelen volt a természetrajz min-
den tantárgyának tanítását is magára vá-
lalni, mi által tanórái naponként 7-re sza-
porodtak.

1867-ik évben a m. kir. földművelés,
ipar- és kereskedelem-ügyi minister ő n.
méltósága által a párisi világkiállításra kül-
detett ki, mely alkalommal észak-németor-
szágot, Hollandiát, Belgiumot és Franciaor-
szágot tetemes részét beutazta, tudományos
intézeteit fürkészve mindenütt a jót — meg-
látogatta; Párisban pedig a világkiállítást
4 hétig tanulmányozván, erről terjedelmes
s igen jól fogadott jelentést nyújtott a mi-
nister urhoz be.

1873-ik évben az akkori földművelés,
ipar- és kereskedelem-ügyi minister Zichy
József gróf által „jurorrrá” nevezetvén ki,
a bécsi világkiállításra rándult, hol 6 heti
tartózkodás után — a kiállításnak általa fő-
leg tanulmányozott vegytani osztályáról rész-
letes jelentést nyújtott küldőjéhez be, mely
munka kinyomatva is lön.

Ugyanezen évben bokros érdemeinek el-
ismeréséül a m. kir. műegyetem rectorává
választatott meg és 1874. évben ő es. kir.
Felsője által kir. tanácsossá nevezetvén ki.

A jeles férfiú fáradszón tevékenysé-
geinek előtűntetésére elégnék tartjuk még
megemlíteni azt: hogy 1872. évben új vegy-
tant adott ki, „a vegytan alapelemei a tu-
domány újabb nézetei szerint” cím alatt;
hogy a magyar orvosok és természetvizsgáló-
k leg több gyűlésén kiváló részt vett, —
így például az előpataki gyűlésnek elnöke
lévén, — „a z é g i t e s t e k l a k h a t
ó s á g á r ó l” nagy lelkesedéssel fogadott
értekezést tartott, — a marmaros-szigeti gyű-
lésen pedig „a színképi elemzésről (Spectral-
analyse)” felette érdekes tanulmányt olva-
solt fel, — s számos éven át a magyar
orvosok és természetvizsgálók központi vá-
lasztmányainak elnöke volt, — s mint az
általános műszaki és az elemző vegytan ta-
nára, számos értekezés- és vegyelemzéssel
gazdagította a hazai irodalmat, — míg végre
45 esztendei tudományos s buzgó tanári mű-
ködési körétől 70 éves korában visszalép-
vén, tanártársai és tanítványa részéről születés-
nek 70. évfordulója alkalmából tartott lélek-
emelő s a hazai lapokban részletesen elő-
adott ünnepélyl lön kitűntetve.

Pécs, 1882. jan. 21-én.

A társadalmi és politikai élet egymást
kiegészítő fogalmak. Innen azon visszahatás,
melyet az állam a társadalomra s a társa-
dalom az államra gyakorolni szokott. Ha
valamely nemzet alkotmányát tekintjük csak,
ez már elegendő arra, hogy azon eszmékre
is következtetést vonhassunk, a melyek e
nemzet társadalmát mozgatják, s viszont ha
megismerjük valamely nép társadalmi erköl-
cseit, következtetést vonhatunk e nép poli-
tikai jelenére és jövőjére is. S ámbátor, alig

van mozzanata az állami életnek, a melyben ezen okozati összefüggés szemléltető nem volna, mégis sehol nem válik ez annyira szembetűnővé, mint az egyleti élet terén. Az egyleti élet mikrokosmosa az egész állami életnek; benne láthatók mindazon eszmények és célok egyenként, a melyeket az emberek alakilag szervezett összesége, az állam együttvéve megvalósítani óhajt és megvalósítani hivatva van. Innen az újkor egyik legnagyobb sociológusának, Stein Lőrincnek azon felfogása, a mely szerint ő az egyleteket egyenesen az állami közigazgatási rendszer kiegészítő, tehát szerves részeinek tekinti. S ámbátor, e felfogás csak cum grano salis fogadható el egészletében, — némi részben mégis van jogosultsága, ha tekintjük azon közvetlen befolyást, a melyet az egyletek politikai életünk újáteremtésére csak a legközelebb lefolyt multban is közvetlen gyakoroltak, s ha tekintjük azon számtalan kulturai feladatot, a melyet még napjainkban is egyletek töltenek be, tehermentesítvén e részben az államot. S ezen két szempont szerint tekinthetők általában az egyletek, ha azoknak működése a társadalmi és állami életre való kihatásukra nézve szóba kerül.

A midőn valamely nép politikai célok elérhetése végett sorompóba lép, egyik leg-hathatósabb fegyverül az egyleti szövetezést viszi magával. De minthogy épen ilyen időszakokban a megtámadott hatalom is különösen éber szemekkel örködik azon, hogy valahol erők szervesen ne csoportosuljanak ellene, igen természetes, hogy ilyenkor az egyleti csoportosulás csak ártatlan célok leple alatt történhetik. Ekkor alakulnak a különböző társas egyletek legsűrűbben; egymást követik a dalárdák, zenei, irodalmi, lövészeti stb. név alatt szervezett egyesületek, a melyek azonban a dolog magvát tekintve, csak arra alakultak, hogy általok elleplezve, politikai törekvések segítesenek elő. A tényleges szerepeket vivők ezt nem veszik észre, de annál jobban tudják ezt és használják fel az intézők. Nem

csoda tehát, hogy a midőn a politikai törekvések, a melyek érdekében a társadalom küzdterre lépett, immár megvalósultak, az efféle egyletek élnek ugyan, de csak úgy, mint az öreg ember, a ki földi rendeltetésének már megfelelt. A dolgok mélyét már kezdetben belátók, az intézők, elhagyják s az egyletnek napjai meg vannak számolva. Köznyelven szólva, az ilyen társulások a politikai újjászületéssel lejárták magukat, hogy helyet adjanak olyféle társulásoknak, a melyek a társadalmi életnek realisabb érdekeit vannak hivatva érvényre emelni, s ezzel egyszerűs mind az államnak közigazgatás-féle szolgálatokat teljesíteni. Nem látunk tehát semmi okot arra, hogy a tisztán elvont céloknak szolgáló egyletek élete pangásán vagy épen megszűnésén könnyeket ontsunk. Az ily érdekű egyletek befejezvé rendeltetésüket, ezentúl csak mint tisztán magánjellegű, azaz magánkörre szorító társulások bírnak igényt jogosultságra, de nem arra, hogy a társadalom érettök magát eshaffirozza. Egészen más a helyzet azon egyletekkel szemközt, a melyek a concret társadalmi élet realis érdekeit vannak hivatva megvalósítani, s a melyek ezért leginkább akkor szoktak is megalakulni, midőn a szenvedélyek lecsillapodásával s az ábrándos ködképek szétfoslásával a gyakorlatiasság iránti érzék általánosán fölébredni kezd. Az ilyen társulások ugyanis a közigazgatási gépezet alkatrészeit képezhetvén, mint ilyenek, az új rend garanciái lehetnek, a melyeket támogatni minden honpolgár épügy fogja kötelességének ismerni, mint a hogy az újjalakulást megelőzőleg támogatta a burkolt cél érdekében működött társulásokat. Nem fogja ugyan ez érzelmeket idális célok kedveért táplálni, hanem saját magának jól felfogott érdekében. De épen ezért annál is inkább lesz az ily realis jellegű társulások élete maradandóan biztosítva.

A midőn tehát a régi, elvont célokat követő egyleteket egymás után szűnni látjuk, ne vonjunk következtetést a társadalom ügyeinek rosszabbra fordultára, hanem in-

kább az ellenkezőre, arra tudniillik, hogy a társadalom a véglegességnek, a maradandóságnak immár elérte azon fokát, a melyen már minden egyesnek arra is lehet gondolnia, sőt gondolnia kell, hogy nemcsak igéből él az ember, hanem kenyérből is.

Valami az épülő vasutról.

Lapunk egy közelebbi számában a budapest-pécsi vasut kiépítésének mozzanatairól értesítők olvasóinkat s jelezük azt, hogy ezen már f. évi november hóban a forgalomnak átadandó új pálya közvetlen összekötésbe hozván városunkat a fővárossal — a közlekedést illetőleg mily nagy fontossággal bír.

Mi sem természetesb, hogy ezen közlekedési előny mellett itthonunkban a közbeszélés tárgyát képezi, ha valjon Pécsnek magának piacát illetőleg fog-e ez új pálya előnyt nyújtani és valjon ez új közlekedési irány nem fog-e sok árucikket piacunktól elvonván a fővárosba terelni. Ily és hason módon forgattatik meg az érem mindkét oldala és sokan az országos érdek mellett aggódva gondolnak a helyi érdekre: piacunk jövőjére.

Városunk polgárainak e körültekintő aggodása a mult tapasztalatain alapul, s hogy nevének nevezzük a gyermeket a kétkedők közül ki-ki azon káros hatásra gondol, melyet piacunkra a Zákány-Báttaszék- és Duna-Drávavasut gyakorol. Tagadhatatlan, hogy e két vasut — különösen a zákány-báttaszéki — piacunk forgalmát felette csökkentette. E közlekedési irány kiépítése előtt városunk volt az egész hegyhát, úgy Somogy és Tolna megyék közeleső részeinek emporuma, piacza. Sokkal élénkebb emlékezetben vannak a közelmult gazdag gabonavásárai, sem hogy fel ne tűnnék azon szomorú kép, a mit ma egy hetivásár nyujt szegényes forgalmával. A zákány-báttaszéki vonal kiépítésével elvesztettük a hegyhát nagy és legproductivabb részét, úgy szintén Somogy és Tolna megyék szomszédos vidékeit s ma, bár meggyünk időközileg erdőirtás folytán kitünő minőségű pár száz hold szántófölddel gazdagabb lett: az évi gabona-forgalom alig félannyi mint ezelőtt 8 évvel volt. Kétségtelen tehát, hogy városunknak a most említett pálya csak káros hatásában emlékezetes és mi sem természetesb, mint hogy városunk polgárságának egy része a mult tapasztalataiból kiindulva ösztönszerű idegenkedéssel

Tárcza.

Elmult!

Messze, messze — bércek alján,
Hegy tövében kis falú van,
Benne csendes, tiszta hajlék,
Ott laktam én elvonultan.

Elvonultan a világtól,
Kis családom hű körében,
Boldogságban mind a hárman,
Én, fiacskám, s feleségem.

Vándor ha jött házikónkba,
Szeretettel lett fogadva,
Meg is dicsért az öreg pap:
Jó az Isten, visszaadja.

Nem gyötört a gond és bánat,
Nyugton néztünk a jövőbe.
Ha vihar dúlt, együtt voltunk,
Nem futottunk meg előle.

Vihar után derül az ég,
Ujra mosolyg a természet,
Kis gazdaság sok munkát bir,
A kelő nap tette ébreszt:

S folyt a munka, — rajta áldás —
Boldog az, ki becsben tartja,
A szerencse vissza nem ter,
Ha az ember elszalasztja. —

.. Csakhogy rég volt, tán nem is volt,
Csak fiamnak mesét mondtam
Én hiszékeny! gond s keserv közt
Boldogságról álmodoztam;

Itt e nedves kis szobában,
A negyedik emeletben
A nyomort, a szenvedést, hogy
Pillanatra is feledtem;

S a mig ott az ágyban hű nőm,
Szegény asszony lázban szenved,
Lelkem hűtlen, titkolódzva
Mult időkön elmerengett . . .

Vége, vége! minden elmúlt,
Szenvedés a költő sorsa!
Azokat a jó idöket,
Nincs mi többé visszahozza.

— Budapest. —

—ár.

Ascanio,

Dumas Sándor regénye.

Francia eredetiből fordította:

dr. Daempff Sándor.

II.

Egy ötvös a tizenhatodik században.

(Folytatás.)

Kiejtettük, Benvenuto Cellini nevét s vázoltuk külsejét. Hogy azonban a szorosan művészi tárgyba, melynek festését feladatunkká tettük, mélyebben hatolhassunk: engedje meg az olvasó, miszerint egy kissé az idegenszerű férfura térjünk át, ki két hó óta lakik Franciaországban, s kinek, a min talán sokan kételkedni fognak, elbeszéléseink folyamán nevezetes szerep jutott osztályrészül.

Mindenek előtt azonban azt mondjuk meg, mi volt egy ötvös a tizenhatodik században.

Van Flórenczben egy hid, a régi hid, a mely még a mai napság is házakkal van ellepve; ezen házak ötvös-boltok voltak.

De nem mai értelemben vett ötvös-boltok, mai napság az ötvösség mesterség-hajdanában művészet volt.

Bámulatra méltóbbat, mint e boltok, vagyis inkább, mint ama tárgyak, melyekkel ékítve voltak, nem lehetett volna ta-

gondol a folyó év bekövetkezendő eseményére: a budapest-pécsi vasut megnyitására.

Amde ezen idegenkedés és aggodás ellenében meg kell jegyeznünk, hogy az egyébként országos szempontból is czélszerűtlen dombovár-báttaszéki vonal káros hatása más vonalokkal párhuzamos irányában culminal s így roppant tévedés volna városunk érdekére, jövő forgalmára nézve, a budapest-pécsi vasutat ahhoz hasonlítva itélni meg.

Pécs eddigelé oly vasuttal, mely neki és vidékének a fővárossal direct összeköttetést nyújtana, nem rendelkezett s így a jövő titka az, hogy forgalmunkra az új közlekedési ut mily irányban és mérvben fog hatni. Azonban ha figyelembe vesszük azon lendületet, melyet a pécs-baresi vasut forgalmunkra gyakorolt: lehetetlen egy perczig is kételkednünk abban, hogy ezen hatás csak örvedetes lehet.

Mindenki előtt tudva van, mikép piacunk a pécs-baresi vasut kiépítése előtt egyes czikkeiben valóságos szükségét szenvedett. Így például a zöldség 50%-val magasabb áron kelt 1868 előtt, míg ma Sopron és a Bácska piacunkat ez áruval dúsan ellátja. A tűzifa régi öle (3¹/₁₀ meter) 16 frton állott, míg jelenleg a legjobb minőségű meteröle (4 meter) 11—14 frton megszerezhető stb.

A köztapasztalat tanúsítja, hogy a pécs-baresi vasut piacunk forgalmát gazdagította s ebből következtve, habár minden mélyre ható számítás mellett is korainak tűnik fel számszerűleg mérlegelni azon előnyöket, melyeket a budapest-pécsi vasut nyújtani fog: mindazáltal ezen hazánk fővárossal egyenes összeköttetést nyújtó közlekedési utban piacunk jövő gazdagságát, általában városunk jövő virágzásának biztosítékát látjuk.

Ujdonságok.

Fábián és Sebestyén napja a szokott kegyelettel ünnepeltetett meg. Az irgalmasok templomában a Werner-féle felső leányiskola 16 növendéke, több az intézetnél alkalmazott tanerő és néhány tanítójelölt által támogatva, vonóhangszerek kísérete mellett **Führer D-dur miséjének** szabatos előadásával bemutatta szép készültségét az énekoktatás terén. Kiválóan csinos a **Graduale Kalliwodától** (terzet, női hangok), továbbá a **Wachauer által irt Offertorium** (sopran-solo) és a sopran és alt által előadott duett **Benedictus**. A jelen voltak örömmel vették az előadást, mely

alapos készültség és jó haladásról tesz tanúságot. Annál kinosabb hatást tett B. tanár ur „szent beszéde“, melyben oly szavakat használt, szenvedélyessége által elragadtatva, minőket templomban hallatni egyáltalán nem szokás. Lehet valakinek elve, meggyőződése a liberalismus ostorozásának szükségessége, de oly szemenszedett szavakkal, mint a tanár ur tette, oly mód, melyet semmiesetre jogosultnak el nem ismerhetünk; még akkor sem, ha nem Pécsen, hanem Bicalon laknánk.

Gróf Zichy Jenő, ki városunknak is meleg barátja, s kit már többször tisztelhetünk falaink között, e hó 18-án és 19-én **Kaposvárt** időzött, a kaposvári ipartársulat meghívásából, hogy részt vegyen ennek nagygyűlésén. Érdekesnek találjuk egyik beszédéből a következő helyet már azért is felemlíteni, mert azt lapunk eddig is határozottan kifejezett nézetének és irányának helyesléseül tekinthetjük: „A politikai pártok egymás elleni torzsalkodása megzsbasztja azt a nagy erőt, mely az ipar terén csudákat mutathatna fel. Ne politizáljunk, dolgozzunk, az legyen a jelszó. Az 1872-iki ipartörvény nem felel meg az ország érdekeinek, mert azok alkotói nem fogták fel az uralkodó eszméket, viszonyokat; eltörölték a czéhrendszert, olyan valamit teremtettek helyette, mely az ipartönkre tette. Iparműhelyek, szakiskolák állítandók, képzett iparosok által, kézi ipart teremteni, mely az európai fejlett nemzetek iparával kiállja a versenyt. Ezt tartandjuk főszempontnak akkor is, ha kényszerülve lennénk lapunkba esetleg a politikai tartalmat is bevonni.

Posta-járás. Egyik t. munkatársunk következő kérdést koczkaztat a lapok útján a postaigazgatósághoz: Honnan van az, hogy egy levél, mely Pécsről Kőszegre e hó 16-án küldetett, oda csak 18-án ért, s a válasz, mely Kőszegen 18-án adatott a postára, ide Pécsre csak 20-án érkezett? holott a Pécsen feladott levél már éjfél után Szombathelyen van, tehát a feladás utáni napon már Kőszegen lehet. Vagy talán ez is a postai jó administratiohoz tartozik.

Rejtélyes halál. Egy helynelküli esavargó leány a rendőség által elfogtatván, vizsgálat alá vétetett. A kapitánysági fogházban panaszkodott, hogy rosszul érzi magát, beteg, miért is kórházba vitetett, hol két napra rá meghalt. Alapos gyanu forog fenn, hogy a leány a fogházban magát gyufaoldattal megmérgezte.

A reáliskola köréből. A helybeli német lapban egy közlemény jelent meg, mely

Tikker János IV. osztályu tanulónak az iskolából való kizáratását beszéli el. Helyre igazításul felkértünk annak közlésére, hogy nem áll az, miszerint az igazgató figyelmeztette volna a tanulót a rendszabály 33-ik §-ának teljesítésére, mert különben az iskolától kell megválnia, hanem a mint az igazgató ur megtudta, hogy Horvát Imre iskolaszolgánál lakik (ki mellesleg mondva, évek során át, sőt az utóbbi években is tartott tanulókat, anélkül, hogy kifogásoltatott volna), rögtön hivatta, a 33-ik cikket vele felolvastatta és annak utolsó részét azonnal alkalmazta. Utóbb tudatván ezt a tanárokkal, midőn ezek a fiu eltávolítását nem helyeselték, az igazgató ur a felelősséget elvállalta. Az sem áll, hogy az apa által a vallás- és közoktatási miniszteriumhoz intézett folyamodványára válasz még nem érkezett. Az apához nem, de az igazgatósághoz jött, ennek egészbeni tartalma azonban mindeddig titok; már pedig az igazgató ur és a tanártestület e különállása minden esetben oly közérdekű, másrészt a tanulónak ily ok miatti rögtöni kitiltása, oly részvétet költ, hogy az ügy kellő felderítése halaszthatlan kötelesség.

A „teljes“ napfogyatkozás. A „P. B. H.“-ban hirdették, hogy f. évi május 17-én teljes napfogyatkozás lesz, lesz tehát ismét alkalmunk e ritka tüneményt csodálnunk. Nehogy e lapok olvasói várokozásukban csalatkozzanak, értesítjük őket, hogy a május 17-ki napfogyatkozás ugyan teljes lesz, de nem nálunk, hanem Afrika északi részében, felső Egyiptomban, észak-Arábiában, Persiában, Turkesztánban, a közép ázsiai fensíkon és Chinában. Nálunk a napnak csak körülbelül fele fog elfődetni, s kezdődik mintegy hetedfél órakor, s tart körülbelül 9 utáig reggel.

A cs. k. kórház falán hatalmas „éljen a magyar! éljen a haza! kiáltásokat hallottunk, midőn tegnap a posta-utczába vitt dolgunk. Meglepetve e szokatlan éljenzéstől, széttérintünk s megpillantunk egy katonatisztet, ki barátságosan int felénk, üdvözöl, fel-felkiált újra egy éljent a magyar hazára s hozzá egy kis szájharmónikával indulót is fuj. Barátságos üdvözlésére mi is köszöntjük, erre elmondja, hogy E...-nek hívják, katonai állatorvos az V. dragonyos ezrednél s azért van itt; mert bolondnak tartják, már pedig olyan nincs, de ő azért nem szőkik meg, bár jobb szeretne Siklóson lenni, hol jó bor van és derék polgárok laknak, kiket szívélyesen köszönt. Arra jót nevet, rágyujt a harmonikán egy nótára s töredezett magyar

látni: voltak itt gömbölyűre faragott onyx-darabok, melyek körül sárkányfarkak esavarodtak, míg e fantasticus állatok fejeik és testeikkel egymásnak fordulva, csillagokként aranyozott azurszárnyaikat kiterjeszték, torcaikat pedig szörnyek módjára kitéve, egymást rubin-szemeikkel rémitették. Voltak itt agat kannák, aljukon mely fül gyanánt fölfelé kanyarodva, jóval az öblön fölül ért össze, míg levelei közt valamely délvi, egészen zománczozott smaragd madárka rejtőzött, mely élni s dalra készülni látszik. Voltak itt lapis-lazuli urnák, melyekre szomjat oltó s oly művészileg vésett két gyík hajolt, hogy az ember látni vélte, miként változnak a vértjőkről visszavert sugarak aranyra, s azt gondolhatta, hogy e gyíkok a legcesélyebb zajra azonnal elmenekülnek s valamely falrepedésbe rejtőznek. Voltak itt kelyhek, monstranciák, bronz-, ezüst-, arany érmek; mindezek drága kövektől tündökölve, mintha e korban rubinokat, topázokat, karbunkulusokat, gyémántokat csak úgy fölszedni lehetett volna a tenger homokjából, vagy az országutak porából. Voltak itt még nymphák, najadok, istenek, istennők, egy egész csillogó Olymp, vegyest fészületekkel, keresztekkel, kálváriákkal; Mater dolorosák és Venusok, Krisztusok és Apollók, menykövet hajigáló Jupiterok s

világot teremtő Jehovák; s mindez nemcsak ügyesen volt kidolgozva, hanem költőileg is felfogva, nemcsak mint valamely hölgy boudoirjába illő ékszer volt csodálatra méltók, hanem gyönyörűek voltak akkor is, ha úgy tekintők őket, mint valamely király uralkodásának megörökítőit, vagy valamely nemzet lángszellemének halhatatlanítóit.

Azonban áll az is, hogy e korszak ötvöseinek neve Donatello Ghiberti, Guirlandajo és Benvenuto Cellini volt.

Bonvenuto Cellini maga beszéli el a legkölcnezebb regénynél is kölcnezebb emlékirataiban a tizenötödik és tizenhatodik század ötvöseinek kalandos életét, mikor Titian vérttel hátán festett s Michel-Angelo karddal oldalán faragott, mikor Masaccio és Dominichino méreg által multak ki, I. Kosmos pedig bezárkózott a végből, hogy az aczélt megkeményítse oly fokig, hogy vele porphyrt faraghasson.

Nem is veszünk e férfiu ismertetésére életének egy epizódjánál többet igénybe: annál, mely őt a Franciaországba mentelre birta.

Benvenuto Rómában volt, hová őt VII. Kelemen hivas szenvedélylyel dolgozott egy szép kelyhen, melyet ő szentsége rendelt meg nála; de mivel nagy gondot fordított

e beces műre, az csak nagyon lassan haladt előre. Benvenuto azonban, mint az könnyen elképzelhető, sok irigye volt, részben ama szép megrendelésekért, melyekkel őt hercegek, királyok, pápák elhalmozták, részint lángszéért, mely e megrendeléseket foganatosítá. Minek az volt eredménye, hogy egyik kartárs, bizonyos Pompeo, ki rágalmazásnál egyébhez nem értett, felhasználta e lassúságot arra, hogy a mennyire csak lehetett, lerántsa őt a pápa előtt, még pedig szünet nélkül minden nap, majd nyíltan, majd alattomban, lelkét kötve le arra, hogy soha nem is fogja elkészíteni, munkával folyton elhalmozva levén, mások számára dolgozik, ő szentsége megrendeléseivel pedig nem törődik.

Annyit beszélt s annyira esküdött az érdemes Pompeo, hogy midőn egy izben Benvenuto Cellini boltjába lépett, ez mosolygó arczáról azonnal leolvasta, hogy rossz hirt hoz.

— No, kedves kartárs, szólt, megszabadítlak egy kellemetlen ügytől: ő szentsége nagyon is jól tudja, hogy ha annyi időbe telik, míg neki kelyhét átadod, ezt nem tehetség, hanem idő hiánya okozza. Következőleg tehát akkép gondolkozik, hogy meg kell mentenie napjaidat egy jelenté-

nyelven ismét élteti a hazát. Nos a szerencsétlen, megfigyelés alatt álló beteg éppen jókor mutatta magát az arra menő két újdonságnak.

Antal Pál szolgabíró ur, ki hírlapimégtamadások folytán önmaga kérte a fegyelmi eljárást, a közigazgatási bizottság fegyelmi határozatával felmentetett. Felemlítjük mi is e hirt, de minden megjegyzés nélkül, egyrészt mert a határozat még jogerőre nem emelkedett, másrészt mert a közönség bizony megelégedte már az ezen odiosus ügy körül kifejtett polemikát; ennyi lárma egy omlottért, bizony a föld nem zökken ki e végett régi kerékvágásából.

Tolvajbanda. Szt.-Királyon még egy hó előtt lopás történt, egy zsidó-gyerek elfogott. Vallatás alá vétetvén azt mondja, hogy a főtettesek G. F. és P. I. pécsi lakosok, kik a rendőrség által ismert gyanus személyek. Ezeknek elfogatása iránt megtették az intézkedések, de még eddig kézre nem kerültek.

Színházi hírek. E héten színre kerül a nemzeti színház kitűnő repertoír darabja „A hol unatkoznak“. Ugyan csak e hét végével Miss Lazó. — Dálnokyné asszony jutalmára Norma fog adadni, addig azonban színre kerül Martha. Ez operákon kívül előadatnak még Rigolletto, Hunyady László, Alvajáró, Ördög Róbert s ha lehet Atala és az Afrikai nő operák. Az operettek közül az Üdvöske vétetett fel a legközelebbi repertoírba. Ha mindez valósul, úgy bizonyára a közönség úgy mint az igazgató is meg lesznek elégedve. Csak azután rajta!

Emberölés. A keserüsi pusztán (Albrecht főherceg uradalma) e hó 17-én éjjel 2 ember Biczó János uradalmi hajdu lakába betörvén, követelték annak fegyverét, ez azonban nem akarván odaadni, reárohantak és fejszével meggyilkolták. A tetteseknek sikerült megszökniük.

A „Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézeté“-ről kötelességünknek tartjuk megemlékezni. Ez egylet az 1881-ik év társadalmi alkotásai közt a legkiválóbb helyek egyikét foglalja el. Julius elejével alakult meg ez intézet s már is negyvenezer forintnál nagyobb az alaptőke, melyre szert tett. Ez összegből körülbelül tizenháromezer forintot a tagok saját befizetései, törzsbetétei és kötelezvényei képviselnek, huszonháromezer forintot részint készpénzben, részint kötelezvényekben a jótékonykodó áldozott az intézetnek. E tőkével azonban a kitűzött cél még nincs elérve, sőt még alig van megközelítve. A bécsi sajtó nyugdíjintézetének, a Concordiának, nyugdíjalapja

keny gondtól, s ezért önszántából felment azon teher alól, hogy kelyhet véssed. Kilenec árva arannyal kevesebbet fogsz ugyan havonként szerezni, de viszont nyersz naponta egy órát.

Benvenuto Cellininek nagy kedve lett volna a gunyolódót az ablakon kidobni, de mégis mérsékelte magát; Pompeo pedig látván, hogy arczának egy vonása sem mozdul meg, azt hívé, hogy vágása nem talált.

— Különben, folytatá, daczára annak, hogy megtettem mindent, a mit érdekedben tettem, ő szentsége, nem tudom mi okból, azt izeni, add vissza kelyhét úgy a hogy van. Valóban, attól tartok kedves Benvenutom s barátilag figyelmeztetek is reá, hogy kelyhét aliga nem más által szándékozik elkészíttetni.

— Oh! a mi ezt illeti, nem! kiáltott fel az ötvös, felugorván, mintha kigyó csipte volna meg. A kehely enyém, a papáé csak értéke. Ő szentségének máséhoz, mint azon ötszáz tallérhoz, melyet nekem elélegképen fizetett, nincs joga, s dolgomat úgy fogom elvégezni, a mint nekem tetszik.

— Vigyázz magadra mester, szólott Pompeo, vonakodásodnak börtön lehet a vége. (Folytatás következik.)

(alig hét évi fennállása után) több mint nyolc-százezer forint s ha a magyar sajtó igazán gondoskodni kíván jövőjéről, neki is el kell jutnia oda, hogy ez alaptökéjét százezrek szerint számíthassa. Van itt kilátás reá, hogy ez intézet ügye nagy lendületet vesz. Remélni lehet, hogy az országgyűlés állandó országos segélyben fogja részesíteni, s hogy a főváros is fölveszi azon intézetek sorába, melyeket évenként hathatós anyagi s erkölcsi támogatásban részesít. Ez azonban még mind nem elég. A hírlapirodalom, mely Magyarország minden közügyét, a legtávolabb vidékét ép úgy, mint a legjelentősb központok érdekét, mindig önzetlenül fölkarolta és támogatta; mely nemzeti czélokra, humanistikus intézményekre és a szükségben szenvedők megsegelésére csak az utóbbi huszonöt év alatt több milliót gyűjtött, (elég a magyar tudományos akadémiára 1860-ban, az alföldi károsultaknak 1863-ban, az 1848/49-ki honvédeknek 1867-ben, a honvéd menedékházra 1869-ben, a miskolci, budapesti, szegedi, alföldi stb. árvizkárosultaknak a hetvenes évek folyamán eszközölt gyűjtésekre utalni), a hírlapirodalom megérdemli, hogy ez alapjáról, melynek érdekében kéroleg fordul a közönséghez, az ország minden pontján megemlékezzenek. Pénzintézeteink, közkereseti társaságaink, egyesületeink, melyek a sajtó önzetlen támogatását oly sok év hosszú során keresztül tapasztalhatták, nemesen hálálhatják meg azt, ha adományokkal, az év végén felosztásra kerülő nyereményükből, ez ifju intézet, melynek pénzeit a budapesti „Első pesti hazai takarékpénztár“ kezeli (az adományok is ide küldendők), fölkeresik s jótékonytárgyat gyakorolván, egyuttal a hazai sajtó jövőjét is biztosítani segíti.

Album-lapok. Egy szép nevű, de még szebb arcú leánykának az az ártatlan szenvedélye, hogy ismerőseivel albumlapokat írat be. Volt alkalmunk a két utolsó lapot lemásolni:

I.

Ha ülve maradsz kedves lányka,
Ne hidd, hogy elhibáztad életed,
Nem minden szőlőből lehet bor,
Mazsolára is van szükséged.
Az pedig mindíg igaz marad
— S nem is lehetne másképen az, —
Hogy a bor gyakorta savanyú,
De mint mazsola édes maradsz.

II.

Gyengédséggel uralkodik a nő;
Szigorral kormányoz a férfiú,
Az első, ha akar,
A másik, hogyha tud.

Az aláírást mellőzzük már csak azért is, mert emlékeztünk szerint az elsőt valamelyik berlini lapban olvastuk már.

Apró hírek. Behívás. Hága kapitány ur táviratilag behivatott a 62-ik sorszerezhez Kozosvárra, miután az ezred szintén mozgósított. — Egy bekelés. Matrosch János ur, vaskereskedő holnap vezetí oltarhoz Hamerli Izabella kisasszonyt. A n-kanizsai lövészbál febr. hó 1-én tartatik meg. Lóárverés. Kaposvárott, 1882. évi márczius hó 23-án tartatik meg a gazdasági egyesület által rendezett lóárverés. — Lopási kísérlet. Szontagh ur lizstraktárába e hó 20-án éjjel betörték s már néhány zsák liszt ki is hurcoltatott, midőn a fűtő elzavarta a betörőket. — Közgyűlés. A pécs-baranyai közp. takarékpénztár febr. hó 5-én tartja közgyűlését. — A nőegylet álarcos-bálja 250 frt 8 kr. tiszta jövedelmet hozott. E hirt egyik laptársunk részletes kimutatásából vettük át s onnan tudtuk azt is meg, hogy az egylet alelnöknője ez idő szerint Magyarly Róza urhölgy. — Karancs községen verekedés közt egy embert agyonütöttek.

x Figyelmeztetjük t. olvasóinkat a **budapesti Erzsébet szálloda** mai számunkban megjelent hirdetésnyére.

Színészet.

„Bánk Bán“ második színrehozatala ismét szép számú közönséget vonzott kedden (e hó 16-án) a házba. A szereplő személyzetben változás ezuttal Melinda és Ottó szerepeiben történt határozott előnyére az

operának, s daczára Láng ur (Petur) és Balázné asszony (Melinda), úgy Dálnokyné asszony (Gertrud) kiváló alakítása és kifogástalan zenei tolmácsolásának, az előadás általában mégis hidegen hagyott bennünket; minek egyes egyedüli oka a zenekar vétkes lánghaságában keresendő. Az, hogy e gyönyörű, tisztán magyar irányu zamatos nemzeti dalművet, — hogy ugymondjuk — elkintornázták, hallatlan. Mi teljes elismeréssel vagyunk a társulat karmesterének igyekezte iránt, de ilyen páratlan hanyagságot megtűrni nem volna szabad, még ha a színbizottságot is segélyül kellene hívnia, mely bizottság bizonyára be látná, hogy a zenekart, mely a színházi estéken az igazgató által fizettetik, alá kell rendelni a karmesternek. Minden esetre szomorú jelenség, ha városunk áldozatkész közönsége által fentartott zeneegylet ezen működő, s rendes fizetést élvező tagjai annyi figyelmet sem találnak érdemesnek felmutatni, mely alig egy-két órára veszi őket igénybe; — hozzá tesszük még, hogy az a zenekar, melyet „Bánk bán“ zenéje érdekelni nem tud, csakhamar érezni fogja, hogy a közönség érdeklődése is iránta csökkenni fog. — Több figyelmet kérünk már csak azért is, mert érezzük, hogy mi ezt a zenekartól elvárhatjuk, s hogy azt meg is érdemeljük, de másrészt megköveteli ezt a zenekar saját reputációja is. Egyuttal emlékeztetjük a karmester urat, úgy mint az előadó személyzetet, hogy csakis kölcsönös egyetértés és együttes fáradalom vezet célhoz. K.

Január 18-án adatott az „Amerikai párbaj“, színmű 3 felv., írta Balázs Sándor. Eredeti drámáról lévén szó, természetes, hogy a ház kongott az ürességtől. Az „Amerikai párbaj“ alapjában hibás alkotás s így a jőnevű író szép jellemfestései és a drámai erőről tanuskodó egyes megkapó részek sem biztosítanak annak színpadi jövőt. A darab nehézségét képezi a több helyt előforduló hosszas dialóg, mely kitűnő készség mellett nem tűnik fel annyira, mint ez este, midőn például az első felvonás végjelentét bevarni valóságos kín volt.

Január 19-én Munkácsyné jutalmára színre került a „Godelot hotel“ Sardou és Crisafulli 3 felvonásos vígjátéka. Telt ház, szives taps, pompás koszoru és egy virág bokréta tanusíták, hogy a közönség vígjátéki kedvencének jutalom-estéje volt. Közönség és jutalmazandó egymással kölcsönösen meg voltak elégedve. A darabról meg kell vallanunk, hogy az írói társaság egyik tagja bennünket rászédett. Sardou kitűnő toliától — mást, mint delicatesset nem szoktunk várni, s ime e darabban sok van a „laci konyha“ főztéből. Sardou elegantiája, szellemdus humora s francia pikantériái mellett morális hatása e darabban fel nem található. Meséje az, hogy egy párisi fiatal ember Godelot papának — ki neki, tudtán kívül reménybeli ipa — házat a czim miatt (Godelot hotel) vendéglőnek nézi. E tévedés szül aztán három felvonáson keresztül sok mulatságos helyzetet, komikus jelenetet — tarkítva itt-ott kétértelmű kitételekkel, melyen — az utóbbit nem számítva, a közönség jól mulatott. A szereplők dicséretes buzgalommal, jó kedvvel játszottak s különösen Benedek ur (Godelot) kitűnő alakításait egy ujjal gazdagította. A sugót kérjük: ne hallassa magát annyira, a szereplőket pedig, hogy e közreműködést ne tegyék felette szükségessé. A rendezőség, úgy általában a szereplők gyertyával, lámpával ovatosan bánjanak, mert ez este is többeket idegessé tett egy kis asztalra helyezett pizai toronyszerű petróleumlámpa és a gyertyák ide-oda lobogtatása.

Január 20-án adatott a „Piros bugyelláris“, Csepreghy népszínműve. Az előadás nagyobb közönséget érdemelt volna. A jók közül megemlítjük Váray Mariska asszonyt, ki Zsófi kedves élénkséggel személyesítette s dalait igen csinosan énekelte. F.

Zenészet.

Zene a családban és az ifjuság zenei nevelése.

(Folytatás.)

Míg az előbbi könnyű játékmód és a hangszerek gyenge határozata folytán a játékos annyira gyenge játékhöz volt szorítva, hogy csupán az újjizmok merészebb mozdulata a hangszert már veszélyeztette, addig ma, midőn a zongorák a régítől teljesen elütő erősebb mechanizmusa aránytalanul erősebb játékmódot honosított meg, nem csekély befolyást gyakorol a helyes játékra a kézesuklók és karok kiművelt ereje, ruganyossága; innen igen természetes tehát, hogy ma sokkal erősebben játszunk, s mint hajdan a czimbalomszerű zongorák korszakában; ennek, a feladatuk fontosságát nem ismerő mesterek befolyásának tulajdonítható már most a napjainkban annyira lábra kapott féktelen zongoracséplés, nemcsak a zeneértők, de a csupán jó ízléssel bíró nem szakértőknek is réme.

A zongoratanítás megkezdhetésének alapján nem elég tehát, ha a gyermek a tanuláshoz hajlamot érez és jó zenehallást árul el, hanem elkerülhetlenül szükséges, hogy annak ujjai annyira megerősödtek legyenek, hogy azokkal az alattuk levő billentyűt teljesen menten a kar vagy a kézesukló befolyásától könnyen és egyenkint lenyomva, hangzásra bírja. Az első három ujj talán megtogja ezt birni a gyermek 5-6 éves korában is, de a negyedik s ötödik nem. A lekiismeretes mester a tanítás elvállalásakor nem fogja tehát főfigyelmét a gyermek korára fordítani, hanem a zongorában vezetvén tanítványát, meggyőződést fog szerezni magának arról, vajjon mind az öt ujj legalább megközelítőleg megerősödött-e annyira, mint azt a rendelkezésre álló zongora mechanikája megkívánja? azután pedig kezdettől végtelen fontos a legszigorubb legato-ban mozgatása az ujjaknak.

Hogy elég erősek-e az ujjak, kitűnik abból, ha a kezdő hüvelykujját vízszintesen a C (vagy tetszés szerint bármelyik) alsó billentyűre helyezvén, a többi gömbölyűen behajtott, végizében azonban függőlegesen tartott ujjával az ily helyzetben alattuk levő billentyűket a legkisebb megerőltetés nélkül az ujjak számszerinti rendjében megütni tudja oly formán, hogy a második ujj azon pillanatban felemelkedjék, melyben a harmadik lenyomatik s így t... Ép így kell az ötödiknek (visszajövet) azon pillanatban fölemelkedni, melyben a negyedik leüt, a negyediknek, ha a harmadik leüt, és így tovább. Amint észlelni fogjuk legtöbb nehézséget fog okozni a hüvelykujjának vízszintes és lenyomott helyzetben való tartása; mert a lenyomva tartott ujj folytonosan felemelkedni igyekezik, s ez által a kar segélye a dolgot igen megkönnyitené. Hogy pedig ezt meghiusítsuk, legegyszerűbb a tanuló lefektetett ujját kezünk ráillesztésével mozdulatlanságában megtartani. Ha ezt a gyermek 6 vagy 7 éves korában meg nem bírja, majd 8, 9 vagy 10 éves korában meg fogja birni, mert a kéz fejlődése csak olyan változó, mint a teremtés más alkotásaié. De továbbá az ujjaknak ekkénti gyakorlása végtelenül elő fogja segíteni azok erősödését is, természetesen nem szabad a balkéz gyakorlását sem figyelmen kívül hagyunk. Ilyen oktatás képezheti csak valódi alapját a legato játéknak, a jó technikai képzés céljából pedig az első két, három éven át kizárólag ezzel kell a tanulót — ide értve a feltétlen szükséges elméleti oktatást — foglalkoztatni a zongorán.

Ha tehát valaki azt állítaná, hogy hat éves gyermekkel már meg lehet a zongoratanítást eredményesen kezdeni, sokkal többet ígérné, mint mennyit abból bevalthatna. Igaz, hogy végre találunk hat éves koru tanítványokra, és pedig talán tekintélyes számban, de valljuk meg, hogy szakszerűleg skolázott tanításról e korban alig lehet szó.

A gyermek ujjainak tehát a hangszerhez alkalmasnak kell lenniük, és ez azon körülmény, mely legkevésbé kelti fel úgy a szülők, mint a mesterek nagy részének figyelmét.

Két fontos dologra kell a mester figyelmének főképen kiterjednie, mely két dolognak annyira együttl kell haladnia, hogy azok egymástól eltérése nem is képzelhető. Ezek az olvasó- és játszóképesség tökélyei. Az utóbbi csupán mechanikai gyakorlás, előbbi azonban szellemi tevékenység által érhető el. Mindkettőnek egyesítése csak a tanítás anyagának czélszerű elosztása mellett lehető. A gyakorlatokban minden irányban élő képét lássa a tanuló a tananyagának, melynek megszakítatlan láncolata logikai egymásutánban kövesse egymást. A kiindulás kezdetétől oly szoros összeköttetésben kell haladni, hogy a tanuló később tiszta képét láthassa a két faktor meglepő összehatásának. Minél kisebb a gyakorlatok által közvetített haladás lépcsői, annál nagyobb lesz bizonyos idő után az elsajátított zeneművek száma. Ezek fogják aztán az olvasó- és játszóképesség elért fokát legbiztosabban megmutatni. Egy egyetlen darabtalán egész héten keresztül való öngyötrés sem egyiket, sem másikat eredményezni nem fogja.

Komoly eredmény elérhetése céljából a gyakorlatul előadott daraboknak más irányban is kell hatniuk. Minden igyekezet czéltalanná válik ugyanis, ha az, mit a tanuló játszik, nem tár fel folytonosan új és újabbat előtte. Egy-egy elsajátított darab fölötti öröme legyen az, mi a következőkre serkentse. A gyermek kedélyének s a kezdő felfogásának megfelelő, összhangzatos változatokban gazdag dallamok, menten minden ferdítéstől, fogják a jó alapon indult musicalis nevelést óhajtott eredményhez segíteni.

Az ezerféle változatokban élő egyszerű dalforma tehát azon tér, melyen a tanulónak a kezdet első három évében mozognia kell, hogy erről mikor lehet kisebb sonatinák által a klasszikus zene terére átmenni, azt a tanuló képzettségének fok mutatja meg. Hogy pedig ezen átmenetet épen a technikailag képzett mesterek rendszerint igen korán kezdik meg, jele annak, hogy a pädagogiai képzettséggel nem bírnak. Gondoljuk csak meg, hogy Beethoven pathetique sonátájának s az ugynevezett Mondscheinsonátájának mennyit kellett már hivatlan kezek alatt eltűnie.

Eroink tulbecsülése, kapkodás oly dolgok után, melyek a komoly tudástól még igen messze esnek; azon tévhit, hogy képességünk körét meghaladó erőfeszítéssel leküzdhetők idővel egyes darabok nehézségei, — mindezekon kívül azon ismert ténykörülmény, hogy a szülők gyermekeik produkálóképességének idejét be nem várhatván, magukat a mestereket is a fokozatos haladás megszakítására készítetik, — oka annak, hogy a családban a zene még mindig nem az, aminek lennie kellene.

Minden tudomány édes mindnyájunk által hozzáférhető, de amint a természetben ugrás nincs, úgy ezt sem érheti el olymódon senki. Hogy tehát a zeneművészet mindnyájunk közös java lehessen, oly mérvben kell az oda vezető rögs utat kiegyenlitenünk, hogy azon magát kiki természeti hajlamához képest tökélyesíthesse.

A tanulót erre az utra vezetni, a mester első feladata, — arról le nem téríteni a második. Hogy tehát a mester feladatát hiven megoldhassa, át kell hatva lennie azon meggyőződéstől, hogy a jó tanításhoz nem elég a csupán technikai jártasság, hanem hogy annak nevelészetit tapasztalatokkal ikernek kell lennie. Az ilyen mester mindenkor fogja kötelmeit ismerni, s ismereit értékesíteni tudni.

A mi végül a szülőket illeti, bizalommal hisszük, hogy minden olyan természetellenes törekvést, mely jó irányt tévesztve, czéltalan költség s időpazarlásra vezetne,

már alapjában teljes erélyvel elnyomni igyekvendenek. A ki, habár könnyű dolgokat jól játszik, többet ért el, mintha nehezeket tele hibákkal produkál. Sokkal szebb dolog a természet által kijelölt téren belül előnyös oldalukat bemutatni, mint azon túl törve, gyengeségünket elárulni. A legszerényebb mutatványok is szépek, ha azok kifogástalanok.

(Vége.)

Pécsi színház.

Vasárnap, 1882. január 22-én adatik:

Peleskei notárius.

Eredeti bohózat. Irta Gaál József.

Kezdeté 7 órakor.

Laptulajdonos Ramazetter Károly.

Felelős szerkesztő Bolgár Kálmán.

Nyiltér.

Minden ágyba illő

szabadalmazott farugany-derekaljak.

Szerkezetük és anyaguk elpusztíthatlan tartósságot biztosít.

Könnyű szétszedhetőségük igen előnyös a szállításhoz s egyszersmind biztosíték mindenféle férges ellen.

— 8 frt 50 kr. jutányos árért —
kaphatók

Hoffmann Károlynál

Pécsett, ó-posta-utca 22. szám alatt.

Rendeléseknél csupán az ágy belvilágossága jelző centiméterben, vagy bécsi hüvely-mértékben.

BOLGÁR KÁLMÁN
ügyvédi irodája

Pécsett, Hal-tér 3. sz. alatt van.

Hölgyek számára.

Téli felöltők, bundák és karman-tyuk az előhaladt évad miatt — leszállított áron, gazdag választékban kaphatók

Paunz Adolf

kereskedésében

Pécsett Széchenyi-tér Zsolnay-féle
bazar-épületben

Erzsébet szálloda

Budapest, IV. kerület egyetem-utca.

E kitűnő fekvésű szálloda, szemben az I. hazai takarékpénztár épületével, a királyi tábla, valamint az egyetem tőszomszédságában, utasoknak kiválóan ajánlható. — Közvetlenül előtte társaskocsik közlekednek a vaspályához.

Egészen ujonnan berendezett **szobák 70 krtól fölfelé.**
Csinos **kávéház** és olcsó **étterem** a szállodában.

Tisztelettel
Schmidt Ferencz,
szálloda tulajdonos.

45

12—1

Kész báli ruhák,

ugy szintén a legdivatosabb

báli ruha kelemék

nagy választékban a legjutányosabb árak mellett kaphatók

Tauszig Armin

divat- és fehérenemű áru kereskedésében

Pécsett, Széchenyi-tér Piacsek-féle ház.

Alulirott tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy az Irgalmasok utcájában I. szám alatt (Karlbauer-féle házban)

fegyver- és gépészeti üzletet

nyitottam, hol mindenféle

vadász- és célfegyverek

készíttetnek.

Elvállalok mindennemű elültöltő fegyvereknek bármely mód szerinti hátultöltőkké való átalakítását, javítását és belövését, valamint gyári fegyvereknek és forgó pisztolyoknak kijavítását, és pedig új fegyverek és nagyobb javításoknál **4 évi, kisebbeknél 2 évi jótállás mellett.**

Elvállalok továbbá mindenféle módu és szerkezetű

varrógépeknek

és minden e szakmába vágó gépi tárgyakra gyökeres kijavítását

egy évi jótállás mellett.

Ugyszintén ajánlom a legjobb szerkezetű új varrógépeket **5 évi jótállás mellett.**

Az osztrák-magyar birodalom legkitűnőbb gyárában 20 évi működésem alatt szerzett tapasztalataim is biztosítékot nyújtanak a t. ez. közönségnek arra nézve, hogy a tisztelettel alulirottat szerencsételtető megbízásaiban nem fog csalódní.

Jirousek József,

fegyverművész és gépész.

Legjobb minőségű

száraz tűzifa

leszállított árak mellett.

1 köbméter gyertyán- vagy bükkfa . . .	3 frt 25 kr.
1 " köris- vagy szilfa	2 " 75 "
1 " eger-, hasáb- vagy vegyes botfa	2 " 50 "
3 ⁴ / ₁₀ köbméter egy régi öllel egyenlő lévén, ezen árak alapján egy régi öl:	
gyertyán- vagy bükkfa	csak 11 frt 5 kr.
köris- vagy szilfa	9 " 35 "
eger-, hasáb- vagy vegyes botfa "	8 " 50 "

Az **apritás**, valamint **házhózi szállítás** gyorsan és legjutányosabban eszközöltetik.

Befizetések felvételnek: **gyári-irodánkban** (ország-ut 15. sz. a haltér átellenében) és **fő-irodánkban** (ország-ut 20. sz. a malom-utca és ország-ut sarkán).

Mély tisztelettel

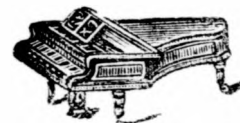
Engel Adolf és fiai.

A t. ez. közönség kényelmére befizetések elfogadtnak **Spitzer Sándor** ur fűszerkereskedésében Széchenyi-tér 7. sz. a városház átellenében.

SCHAUREK JÓZSEF

Pécsett, Ó-pósta-utca 16. sz.

Mindennemű
zongorák
és
harmoniumok
tárá.

Régi zongorák
becseréltetnek
ujakkal.
Zongora
kölcsönintézet.

Ugyanitt kaphatók zenélő szelencék Heller H. Bern híres gyárából, gyári árakon.

Eördögh Lajos

kocsi-gyártó.

Pécsett, Országút-utca 89. szám.

Ajánlja kész

ruganyos kocsijait

két évi jótállás mellett, továbbá elvállal minden az

e szakba vágó munkát

és egyes darabok megszerzését a leggyorsabban és legolcsóbb ár

mellett.

IX. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. cz. részvényesek hivatkozással az alapszabályok 90 és 91 §§-ra*), tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. közgyűlési elnök megválasztása
2. a számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása,
3. 11 igazgatósági- és 3 felügyelő bizottsági tagnak 3 évre leendő megválasztása,
4. az igazgatóság és felügyelő bizottság f. évi díjainak megállapítása,
5. a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.

Kelt Pécsen, 1882. évi január hó 16-án tartott igazgatósági ülésből.

Az igazgatóság.

*) Melynek értelmében a részvények a közgyűlést legalább 24 órával megelőzőleg az intézeti pénztárnál letéteményezendők.

A pécs-baranyai központi takarékpénztár Mérleg-számlája

VAGYON.

TEHER.

	frt	kr.		frt	kr.
Pénztári készlet	14660	77	Részvényalaptőke	60000	—
Leszámitott váltók 1167 darab	421209	48	Tartalékalap	5176	53
Előlegek kézi zálogra	2466	—	Különleges tartalék alapok:		
Leszámitott értékpapírok	85801	92	Értékpapírok árfolyam különbözete	5689.55	—
Kölcsönök ingatlanokra	63225	16	Erczbetétek	89.31	5778 86
Értékpapírok 1881. évi december hó 31-ki árfolyamban	67055	75	Nyugdíj-alap	—	1824 98
„ utáni kamat 1880. december hó 31-ig	1432	22	Hitelegyleti biztosíték alap	—	77 87
Ingtatlanok	11266	15	Tiszti biztosítékok	—	3600 —
Felszerelvények 10% leírás után	1663	32	Különféle biztosítékok	—	28495 —
Folyó számla követelések	117069	65	Takarékbetétek	—	706263 70
Letétemények	32095	—	Fel nem vett osztalék	—	54 —
Előre fizetett adó 1882. évre	302	53	Nyereség részes betét után fel nem vett osztalék	—	224 01
Perköltség előleg	1700	—	Átmeneti kamatok	—	2489 32
			Nyereség egyenlegül	—	5963 68
	819947	95		819947	95

TARTOZIK.

Nyereség- és veszteség-számla.

KÖVETEL.

	frt	kr.		frt	kr.
Kamatokért:			Nyereség áthozat 1880 évről		
Takarékbetétek után	31987.66	—	Leirt váltó követelésekből befolyt	178	28
Tartalékalap	288.84	—	Ingtatlanok utáni jövedelemért	44	—
Nyugdíjalap	103.26	—	Kamatokért:		
Visszatérítések	78.89	32458 65	Váltó leszámítolások után	31086.88	—
Tiszti és szolgafizetésekért	—	3800 —	Előlegezések	274.23	—
Jövedelmi adóért	—	1454 78	Kölcsönök	3592.97	—
Lakbérért	—	800 —	Folyó számlák	5373.01	—
Irodai és perköltségeikért	—	1267 99	Különfélék	3898.25	—
Felügyelő bizottság tisztelet díjaiért	—	200 —	Értékpapírok	3109.82	47335 16
Napi biztosok	—	596 —			
Kamat bélyek illetékért	—	959 61			
Leírásokért:					
Váltó követeléseknél	490.—	—			
Felszerelvényeknél 10%	184.81	674 81			
Egyenleg tiszta nyereségül	—	5963 68			
	48175	52		48175	52

Pécsen, 1881. december hó 31-én.

Ludwig Károly,
pénztárnok.

Blauhorn Antal,
igazgatósági elnök.

Koharits N. János,
könyvelő.

Jelen mérleg, nyereség és veszteség számlát a szabályszerűen vezetett könyvekkel tételről tételre összehasonlítván, azokat tökéletesen helyesnek találtuk.

Pécs, 1882. január hó 17-én.

Az igazgatóság részéről kiküldött bizottság:

Schönherr Mihály   Sipőcz István
Szeifricz Antal   Justus Lipót
Varga Elek   Krausz Simon.

A felügyelő bizottság:

Aidinger János
Ivankovics István
Tibiassy J. N.

A farsang alkalmával.

Van szerencsém ajánlani mindennemű legújabb divatu

Báli szöveteket,

u. m. különféle legújabb mintájú szatiliszt, szatin, cachmir és tarlatánszövetek; — továbbá mindennemű

Selyem-szöveteket,

u. m.: Failt, nobleszt és atlaszt tetszés szerinti színben — meglepőleg olcsó áron.
Végre nagy választék sima és himzet férfi-ingekből és elegáns báli nyakkendőkből.

Mély tisztelettel

Strausz Zsigmond,

divatkereskedő

Pécsett, Széchenyi-tér 3. a városház mellett.

EISER JÁNOS

Széchenyi-tér (Örtzen-féle házban)

ajánlja valódi francia és magyar pezsgő-borait, u. m.:

Franciaia:

Aubertein Selier	3.80
Delbek	3.50
Reöderer Chartbl.	3.60
Cliquo International	3.50
Gibert Imperial	4.—

Magyar:

Kincsem	2.—
Imital Siller	2.—
Magyar-francz. felir	1.50
„ „ „	1.20

Wagner Nándor

könyvkötő

Pécsett, Kistér (Peschitz-féle házban)

ajánlja magát mindennemű könyvkötészeti munkák, u. m.: Anyakönyvek, Községi, Beadványi jegyzőkönyvek, Iktatók, Adófőkönyvek, mindennemű egyéb könyvek csinos, tartós és olcsó készítésére. — Iskolaikönyvek darabonként 15 krtól kezdve.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítenek.

Schwarz Vilmos erdő-üzlete Pécsett.

Olcsó tüzelőfa.

4 méter gyertyán hasábfa	12	frt,	régi öl	10	frt	20	kr.
4 „ bükk „	12	„	„	10	„	20	„
4 „ kőris szil „	10	„	„	8	„	50	„

Schwarz Vilmos
váltóüzletében.

Pécsi vizgyógyintézet

az Engel-(Cindery)féle kertben

télen és nyáron nyitva, urak és nők számára.

A vizkura tudvalevőleg legjobb sikert eredményez a legkülönbözőbb ideg-bántalmaknál, az emésztő szervek pangásánál, férfi- és női bajok ellen, s mindennemű gyengeség, vérszegénység, kőszvény- és csúzbántalmak ellen stb. — de különösen oly egyéneknek javasolható, kik hivatásuk folytán csak keveset mozoghatnak, s mindenféle vértörődési bántalmakban a fej és mell felé, gyakori fejfájásban, idegizgatottságban, álmatlanság, szédülés, szivdobogás, gyomorhurut, székszorulásban stb. szenvednek.

Értekezés és felvétel a vezető orvostudor

Dr. Loewy Lipót

urnál

(országút 15. sz. a fürdőintézet melletti új épületben, I. emelet)
naponta 11—12-ig d. e. és 1/2—3 óráig d. u.

Villamozás, massage és diätetikai kúrák, ott hol szükségeltetik, alkalmaztatnak.

Levelekre szívesen válaszoltatik.